

Rapportage huisvesting statushouders Bestuur Regio Utrecht.

Periode: 2° helft van 2003.

Vastgesteld door het Dagelijks Bestuur op

1. Inleiding

Op grond van de Huisvestingswet heeft het BRU een toezichhoudende taak bij de realisering van de taakstellingen die de gemeenten van het BRU hebben te vervullen in het kader van de huisvesting van statushouders. Met deze rapportage stellen wij u op de hoogte van de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de taakstellingen huisvesting statushouders in de BRU-regio. Het betreft de stand aan het einde van de zeventiende halfjaarlijkse taakstellingsperiode, per 31 december 2003.

Deze rapportage bestaat, na de inleiding, uit de volgende onderdelen:

2. Terugblik rapportage 1° halfjaar 2003;
3. Realisatie taakstelling op landelijk niveau;
4. Realisatie taakstelling BRU-gemeenten 2° helft 2003;
5. Realisatie taakstelling per gemeente en een vooruitblik op 1 juli 2004;
6. Conclusies.

Werkwijze:

De rapportage is gebaseerd op de gegevens van het COA en de voortgangsformulieren. De gemeenten hebben op de gegevens van het COA gereageerd met het door het BRU opgestelde voortgangsformulier. Op het formulier worden gemeenten met een achterstand aangesproken om uitleg te geven over de genomen maatregelen of de voorbereidingen daartoe.

Het Bestuur Regio Utrecht heeft per 1 januari 2004 een gebiedswijziging ondergaan. Hierdoor is het toezicht op 13 gemeenten vervallen. In deze rapportage wordt uitgegaan van de situatie in het 2° halfjaar van 2003 waarin het BRU nog uit 23 gemeenten bestaat. Bij punt 5, de vooruitblik op 1 juli 2004 beperken we ons echter tot de huidige 10 BRU-gemeenten. Het is vervolgens aan de provincie Utrecht, de uittredende gemeenten aan te spreken op hun prestaties.

2 Terugblik rapportage 1° halfjaar 2003

Het dagelijks bestuur van het Bestuur Regio Utrecht heeft op 20 oktober 2003 de zestiende rapportage vastgesteld over het 1° half jaar van 2003. In deze rapportage werd geconcludeerd dat de achterstand weer verder is ingelopen van 94% op 31 december 2002 naar 99% op 30 juni 2003. Hierbij aangetekend dat vanuit rijkswege geen taakstelling was gegeven voor het 1° halfjaar. Het BRU gaat mee in de landelijke trend bij het inlopen van de achterstanden en heeft zelfs een beduidend mindere achterstand dan landelijk. De doelstelling om per 1 juli 2003 de achterstanden te hebben weggewerkt heeft het BRU dicht genaderd. De verschillen tussen de gemeenten zijn echter groot. Het BRU heeft afspraken gemaakt met gemeenten die tegen een aanzienlijke achterstand aankijken.

3 Realisatie taakstelling op landelijk niveau

De landelijke achterstand bedroeg op 1 juli 2003 3536 statushouders. Voor de 2° helft van 2003 is daar een taakstelling van 3700 bijgekomen. Gemeenten werden gemaand de volledige achterstand en taakstelling per 1 januari 2004 te hebben ingelopen. In de 2° helft van 2003 hebben alle gemeenten gezamenlijk 4347 statushouders gehuisvest (in de 13927). De achterstand is hiermee met 17% afgenomen maar blijft nog ver verwijderd van de doelstelling. Inmiddels is de doelstelling alweer verschoven naar 1 juli 2004. Bij het landelijke beeld passen ook de grote verschillen tussen de voor en

achterlopende gemeenten. Ondanks een verkleining van de achterstanden is het aantal vooruitlopende gemeenten afgenomen van 101 naar 56 gemeenten (in totaal heeft Nederland 483 gemeenten per 1 januari 2004). Absolute uitschieters met de taakstelling zijn Arnhem en Leeuwarden met een respectievelijk voorsprong van 780 en 604 statushouders. Deze gemeenten hebben in de 2^e helft van 2003 geen of nauwelijks statushouders gehuisvest. Steeds meer gemeenten die vooruit lopen zullen deze houding aannemen, de gemeente Utrecht, met een voorsprong van 111, heeft dit ook al aan het BRU kenbaar gemaakt. Als deze trend zich doorzet dan is te verwachten dat de achterstand niet meer met grote sprongen wordt ingehaald maar wel dat de achterstand beter is verdeeld over de 483 gemeenten in Nederland.

In een bestuurlijk overleg tussen de ministers (van VROM en Vreemdelingenzaken en Integratie), het IPO en de VNG is afgesproken "...alle zeilen bij te zetten om de in het verleden opgebouwde achterstand met voortvarendheid weg te werken". Als einddatum is dit keer 1 juli 2004 gesteld.

De nieuwe taakstelling voor het eerste halfjaar van 2004 is gesteld op 4550. Hoger dan het aantal gerealiseerd in de 2^e helft van 2003.

4 Realisatie taakstelling BRU-gemeenten in het 2^e halfjaar van 2003

In bijlage 1 zijn twee tabellen opgenomen met gegevens over de taakstelling per gemeente in de BRU-regio. In tabel 1 wordt het percentage weergegeven van de gerealiseerde totale taakstelling. In tabel 2 staan de gegevens met betrekking tot de taakstelling in het eerste halfjaar van 2003, voorsprong en achterstand, en wordt de nieuwe taakstelling voor de tweede helft van 2003 vermeld.

De achterstand is voor de 23 gemeenten licht gestegen van 39 naar 56 statushouders. Afgerond blijft het totale realisatiepercentage op 99%. Vergeleken met het landelijk gemiddelde van 94% een goed resultaat maar de doelstelling van de vorige rapportage is wederom niet gehaald. De 2^e helft van 2003 had een relatief geringe taakstelling, de nieuwe taakstelling is aanzienlijk hoger. Voor 1 juli moeten 223 statushouders worden gehuisvest, een aantal dat in de 2^e helft van 2003 niet is gerealiseerd.

Ondanks de regionale realisatie van 99% zijn de onderlinge verschillen per gemeente opvallend. Op 1 januari 2004 hadden de achterlopende gemeenten (16) een achterstand van 244 statushouders en de overige gemeenten een voorsprong van 188 statushouders. Hiermee wordt het regionale beeld vertekend. Dit geldt voor zowel het BRU van 2003 als voor het huidige BRU met 10 gemeenten.

5 Realisatie taakstelling per gemeente en een vooruitblik op 1 juli 2004.

Hadden bij de vorige taakstelling nog 10 gemeenten voldaan aan de taakstelling, op peildatum 1 januari 2004 is dit aantal afgenomen tot 7 gemeenten. Hierbij aangetekend dat de achterstand van de gemeente De Ronde Venen gering is; slechts 1 nog te huisvesting statushouders.

Een aantal gemeenten hebben een aanzienlijke voorsprong opgebouwd. Vooral de gemeente Zeist, ook dit jaar weer het hoogste realisatiepercentage, en de gemeente Utrecht. Deze voorsprong heeft er niet toe geleid dat deze gemeenten achterover hebben gezeten, integendeel. De gemeente Zeist heeft nagenoeg een normale taakstelling gehuisvest en de gemeente Utrecht heeft zelfs meer dan de taakstelling gerealiseerd (in tabel 2 van bijlage 1 wordt per gemeente aangegeven in hoeverre zij hebben voldaan aan de taakstelling).

De gemeente Utrecht heeft de volgende opmerking bij het voortgangsformulier gevoegd: "Wellicht ten overvloede verzoek ik u actie te ondernemen richting regiogemeenten die een ruime achterstand hebben in de uitvoering van de taakstelling. Het is zeker niet de bedoeling van de gemeente Utrecht dat wij deze taak van andere gemeenten overnemen! Om louter logistieke redenen hebben wij nu een voorsprong, die wij in 2004 weer enigszins gaan afbouwen."

Schema 1: De gemeenten met een achterstand verdeeld over vijf groepen.

Groep	Achterstand	1-1-2004			1-7-2003	1-1-2003
		BRU 10	Overige	BRU 2003		
1	Realisatiepercentage vanaf 90%	2	5	6	5	6
2	Realisatiepercentage van 80% tot 90%	3	5	8	5	8
3	Realisatiepercentage kleiner dan 80%		1	1	3	3

Opmerking

De tabel wordt vertekend door het negatieve saldo in de gemeente Montfoort van 10 statushouders. Het betreft hier een groot gezin dat met medewerking van de gemeente is verhuisd naar de gemeente Bunschoten. Hierdoor heeft de ontvangende gemeente een mindering gekregen in de taakstelling en Montfoort een bijtelling. Voorheen voldeed Montfoort uitstekend aan de taakstelling maar deze taakstelling is de gemeente van een 100% realisatie afgezakt naar 86%.

In schema 1 betekent een notering in groep 1 een achterstand tot tweemaal een reguliere taakstelling. In groep 2 drie tot vier keer en in groep 3 zelfs meer dan vijf keer een taakstelling. De regel is dat een gemeente een eenmaal opgelopen achterstand in de volgende periode weer inhaalt, bovenop de taakstelling voor die periode. Voorbeeld: de gemeente Oudewater heeft een realisatiepercentage van 96% en een feitelijke achterstand van 3 statushouders. De nieuwe taakstelling voor de gemeente Oudewater is ook 3, waarmee de gemeente voor 1 juli in feite een dubbele taakstelling moet realiseren. In de tweede helft van 2003 is dit de gemeente Oudewater ook gelukt door in dat halfjaar 7 statushouders te huisvesten.

BRU-10

In het huidige BRU-gebied bevonden zich 5 gemeenten met een voorsprong en 5 met een achterstand. De 10 gemeenten tezamen hebben een voorsprong van 48 statushouders. De 5 gemeenten met een achterstand moeten voor 1 juli 2004 nog 137 statushouders huisvesten bovenop de taakstelling van 42. Dit betekent dat deze gemeente meer dan drie keer de taakstelling moeten inlopen.

Van de vijf gemeenten met een achterstand is de achterstand in de gemeenten Vianen en Bunnik nog te overzien. Beide gemeenten moeten voor 1 juli 2004 14 statushouders huisvesten. De gemeente Vianen heeft reeds aangegeven in Januari 5 statushouders te huisvesten. De huisvesting van 9 statushouders in de resterende vijf maanden is te overzien. Voor de gemeente Bunnik betekent de taakstelling van 14, gezien de grootte van de gemeente, een zware opgave. Bunnik heeft echter in 2003 aangetoond de achterstand aanzienlijk te kunnen verkleinen en zal dit in 2004 door moeten zetten om de achterstand weg te werken. Op het voortgangsformulier geeft de gemeente aan reeds 3 statushouders in een aangepaste woning te hebben gehuisvest waarmee de taakstelling tot 11 is gereduceerd. De gemeente heeft op dit moment een afspraak met de woningcorporatie om 1 op de 3 woningen aan statushouders aan te bieden.

De gemeente IJsselstein had aan het einde van 2003 nog een achterstand van 23 volgens de gegevens van het COA. De gemeente zelf corrigeert deze achterstand met 6, in de gegevens van januari 2004 is dit terug te vinden. Samen met de nieuwe taakstelling moet de gemeente in de resterende vijf maanden tot 1 juli 2004 nog 26 statushouders huisvesten. Vooral de lange aanbestedingsprocedure, door het ontbreken van geschikte kandidaten, frustreerde de uitvoering. In reactie hierop heeft de gemeente drie punten naar voren gebracht:

- 1 Niet vasthouden van aangeboden woonruimte na weigering
- 2 Kamergewijze verhuur alleen aan alleenstaanden jonger dan 25 jaar
- 3 Eerst een COA kandidaat dan pas een woning reserveren.

De gemeente heeft in de afgelopen periode aangetoond de achterstand drastisch in te lopen en zal deze lijn doorzetten.

De gemeente De Bilt en de gemeente Maarssen hebben absoluut de grootste achterstanden in het BRU-gebied. Het BRU heeft met deze gemeenten afspraken gemaakt om de achterstanden in te lopen. De gemeente Maarssen heeft in 2003 26 statushouders gehuisvest, waarvan 16 in de tweede helft van 2003. Hiermee is de achterstand ingelopen van 66 op 1 januari 2003 naar 49 op 1 januari 2004. Desondanks is ook deze achterstand aanzienlijk. Samen met de nieuwe taakstelling moet de gemeente

nog 60 statushouders huisvesten. Op het voortgangsformulier geeft de gemeente geen antwoord op de vraag welke maatregelen zijn genomen om de achterstand in te lopen, afgezien van de mededeling dat ze de resultaten van 2003 gaan bespreken met de woningcorporatie. Ter informatie: in de gemeente Maarsse en Weert zijn in het laatste kwartaal van 2003 in totaal 34 woningen aangeboden¹ in de Woningkrant met een passende huurprijs².

De gemeente De Bilt had aangegeven de achterstand op 1 januari 2004 volledig te hebben ingelopen. De gegevens van 2003 tonen aan dat De Bilt slechts voldaan heeft aan de taakstelling van 2003 en geen extra inspanning heeft verricht. Inmiddels heeft De Bilt wel aangegeven dat de gegevens van het COA niet correct zijn, in 2003 zouden nog eens 14 statushouders zijn gehuisvest. Waarmee de achterstand 33 zou bedragen in plaats van 47. De gemeente wordt aangeraden deze correctie met het COA op te lossen. Zelfs met de correctie blijft er een aanzienlijke achterstand. De gemeente geeft op het voortgangsformulier aan, op de vraag welke maatregelen zijn genomen om de achterstand in te lopen, dat: de interne procedure is verbeterd en nieuwe afspraken zijn gemaakt met de woningcorporatie over het versneld aanleveren van woonruimte. Als knelpunt geeft de gemeente aan dat er onvoldoende woningen vrij komen op geschikte locaties. Ter informatie: in de gemeente De Bilt zijn in het laatste kwartaal van 2003 in totaal 67 woningen in de woningkrant aangeboden met een passende huurprijs.

13 uitgetreden gemeenten

Twee gemeenten hebben geen achterstand of zelfs een voorsprong genomen op de taakstelling, te weten de gemeenten Leersum en Doorn. Afgerond behoort ook gemeente De Ronde Venen hiertoe, zoals reeds eerder vermeld in deze rapportage. Bij de 13 uitgetreden gemeenten van het BRU bevindt zich geen gemeente met een grote voorsprong.

De gemeenten Lopik en Oudewater hebben een geringe achterstand, niet groter dan de nieuwe taakstelling in de eerste helft van 2004. Vooral de gemeente Oudewater heeft in 2003 laten zien de achterstand vlot in te kunnen lopen. In 2003 is 83% van de achterstand ingelopen waardoor het restant uitkomt op 3 statushouders, gelijk aan de nieuwe taakstelling.

Beide gemeenten zijn in staat de achterstand op korte termijn in te lopen. De gemeente Lopik heeft op het voorrangformulier aangegeven dat op 15 januari 2004 een gezin van 6 personen wordt gehuisvest, hiermee is in één klap de taakstelling volledig gerealiseerd.

Ter informatie: in de gemeente Lopik en Oudewater werden in het vierde kwartaal van 2003, respectievelijk 17 en 14 woningen in de woningkrant gepubliceerd, met een passende huurprijs.

De gemeente Breukelen heeft een achterstand van 5 statushouders en moet voor 1 juli 2004 9 statushouders huisvesten. De achterstand is in de gemeente nog te overzien, echter in de vorige kwartaalrapportage gaf de gemeente aan de taakstelling volledig te realiseren. Uiteindelijk is dit niet gelukt. In reactie hierop heeft de gemeente, op het voortgangsformulier, aangegeven, 12 januari 2004, de eerstvolgende eengezinswoning aan te bieden aan statushouders.

Ter informatie: in het laatste kwartaal van 2003 zijn 24 passende woningen in de woningkrant gepubliceerd.

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft een achterstand van 11 statushouders en een nieuwe taakstelling van 7. Op het voortgangsformulier heeft de gemeente met stelligheid aangegeven dat elke vrijkomende en passende huurwoning wordt ingezet voor de taakstelling totdat de achterstand is weggewerkt. In Wijk bij Duurstede zijn in het laatste kwartaal 22 huurwoningen gepubliceerd met een passende huurprijs.

De achterstand in de gemeente Abcoude neemt toe. De gemeente heeft in 2002 en 2003 geen enkele statushouders gehuisvest. In 2001 heeft de gemeente een voorsprong opgebouwd en deze in de loop van 2002 verloren. Op dit moment heeft de gemeente een achterstand van 7 statushouders en een nieuwe taakstelling van 3 statushouders. Ter informatie: in het laatste kwartaal van 2003 zijn voor Abcoude slechts 6 woningen aangeboden in de Woningkrant met een passende huurprijs.

De gemeente Woerden heeft in Utrecht West de grootste achterstand, 33 statushouders. In de 2^e helft van 2003 is de gemeente er niet in geslaagd te voldoen aan de taakstelling waardoor de achterstand is toegenomen. Samen met de nieuwe taakstelling moeten 46 statushouders worden gehuisvest. Gezien het aanbod van woningen in de deze gemeente, 61 passende huurwoningen in het vierde kwartaal van

¹ Bron: WoningNet, Kwartaalrapportage woonruimteverdeling Regio Utrecht, 4^e kwartaal 2003

² Met deze term wordt de kortingsgrens van € 486,30 (huursubsidiewet) aangeduid voor huishoudens met drie of meer personen.

2003, moet de gemeente hier ook toe in staat zijn. Het inhalen van de achterstanden heeft bij de woningcorporaties bezwaren opgeroepen. Na diverse overleggen hebben de woningcorporaties toegezegd medewerking te verlenen maar dat hiervan niet teveel verwacht mag worden gezien de situatie op de Woerdense woningmarkt. De gemeente Woerden heeft dit schriftelijk, ingekomen 14 januari 2004, aan het BRU kenbaar gemaakt.

Afgezien van de correctie, zie opmerking bij schema 1, in de taakstelling heeft de gemeente Montfoort in 2003 geen enkele statushouder gehuisvest. Hierdoor is de achterstand opgelopen tot 13 met een nieuwe taakstelling van 4 statushouders. In 2002 heeft de gemeenten, met de plaatsing van 28 statushouders al eerder laten zien de achterstand snel in te kunnen lopen. Ter informatie: in het vierde kwartaal zijn in de gemeente Montfoort 10 passende woningen aangeboden in de Woningkrant.

De achterstand in de gemeente Amerongen is aanzienlijk afgenomen. Op het voortgangsformulier, ingekomen 16 december 2003, geeft de gemeente met adres en naam van het huishouden, zelfs aan dat de gehele achterstand is ingelopen als de laatste voorgedragen woning wordt geaccepteerd. Mede door het plaatsen van een aantal families van vier tot vijf personen is de taakstelling ingelopen. De gegevens van de gemeente lopen echter niet gelijk aan die van het CAO. Gemeenten zijn gewezen op de verantwoordelijkheid de juiste gegevens aan het COA door te geven. Als de volledige huisvesting heeft plaatsgevonden zoals de gemeente aangeeft heeft de gemeente voldaan aan de taakstelling.

De gemeente Maarn heeft in 2003 geen enkele statushouder gehuisvest. Door de omvang van deze gemeente is de achterstand inmiddels opgelopen tot 8 met een nieuwe taakstelling van 2. In 2002 zijn met de gemeente Maarn afspraken gemaakt om de forse achterstand in te lopen. Dit resulteerde in een toename van de realisatie tot 91% op 1 juli 2002. Sindsdien loopt de achterstand weer langzaam op. Ter informatie: in de gemeente Maarn zijn in het vierde kwartaal van 2003 in totaal 8 huurwoningen in de woningkrant aangeboden met een passende huurprijs.

In de eerste helft van 2003 heeft met de gemeente Loenen een bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Ondanks de kleine aantallen was de achterstand aan het oplopen tot 20 statushouders op 1 juli 2003. Uiteindelijk heeft de gemeente Loenen 5 statushouders gehuisvest in het tweede halfjaar van 2003. Ondanks dat hiermee de achterstand met 25% is ingelopen resteert een achterstand van 15 personen en heeft de gemeente een nieuwe taakstelling van 3 personen. In de gemeente Loenen zijn in het vierde kwartaal 7 passende huurwoningen in de woningkrant aangeboden.

Conclusies

De realisatie van de taakstelling is voor de regio op 99% blijven steken. De realisatie in het BRU gebied van 2003 is daarmee nog steeds ruim boven het landelijk gemiddelde maar de doelstelling om de volledige achterstand weg te werken is niet gehaald.

De verschillen tussen gemeenten zijn weliswaar nog groot maar nemen af. Desondanks geven de gemeenten Zeist en Utrecht, met een aanzienlijke voorsprong een vertekend totaal beeld. Het is te verwachten dat de gemeenten met een voorsprong minder statushouders zullen huisvesten.

De gemeenten met een achterstand hebben deze achterstand weliswaar verkleint maar niet met de aantallen zoals was afgesproken. De achterstand in de gemeenten Maarssen, De Bilt, Woerden en Loenen is, ondanks de gemaakte afspraken, zorgelijk en vereist actie van de toezichthouders; het BRU (Maarssen en De Bilt) en de Provincie Utrecht (Woerden en Loenen).

**Tabel 1: Realisatie totale taakstelling peildatum 31-12-2003
(bron: COA, bewerking BRU)**

Gemeente	Totale taakstelling 31-12-2003	Gerealiseerd tot 31-12-2003	Percentage gerealiseerd 31-12-2003	Percentage gerealiseerd Tot 1-7-2003	Percentage gerealiseerd Tot 1-1-2003
BRU-regio					
Loenen	62	47	76 %	70 %	67 %
Maarssen	256	207	81 %	77 %	73 %
De Bilt	271	224	83 %	84 %	82 %
Maarn	48	40	83 %	87 %	87 %
Amerongen	55	46	84 %	70 %	68 %
IJsselstein	158	135	85 %	87 %	87 %
Montfoort	91	78	86 %	100 %	100 %
Woerden	284	251	88 %	90 %	86 %
Abcoude	60	53	88 %	91 %	91 %
Bunnik	96	86	90 %	86 %	85 %
Wijk bij D.	145	134	92 %	89 %	86 %
Vianen	124	116	94 %	92 %	92 %
Breukelen	96	91	95 %	99 %	87 %
Oudewater	70	67	96 %	90 %	81 %
Lopik	91	89	98 %	101 %	97 %
Doorn	75	75	100 %	100 %	100 %
De Ronde Venen	210	209	100 %	103 %	98 %
Houten	203	204	100 %	104 %	98 %
Driebergen	120	123	102 %	100 %	92 %
Nieuwegein	369	377	102 %	105 %	100 %
Leersum	53	56	106 %	110 %	102 %
Utrecht	1507	1618	107 %	106 %	100 %
Zeist	362	424	117 %	118 %	108 %
Totaal BRU regio	4806	4750	99 %	99 %	94 %

Tabel 2: Voorsprong en achterstand, 2^e helft 2003

Gemeente	Te realiseren in de 2 ^e helft van 2003	Gerealiseerd 2 ^e helft 2003	% ingelopen achterstand 2 ^e helft 2003	Achterstand op 1-1-2004	Voorsprong op 1-1-2004	Nieuwe taakstelling	Aantal te huisvesten statushouders voor 1-7-2004
De Bilt	51	4	8 %	47		12	59
IJsselstein	27	4	15 %	23		9	32
Maarssen	65	16	25 %	49		11	60
Bunnik	16	6	38 %	10		4	14
Vianen	14	6	43 %	8		6	14
Driebergen-Rijsenburg	4	7	100 %		3	5	2
Houten	2	3	100 %		1	12	11
Nieuwegein	-5	3	n.v.t.		8	17	9
Utrecht	-35	76	n.v.t.		111	71	-40
Zeist	-51	11	n.v.t.		62	16	-46
Totaal	88	136		137	185	163	115
Montfoort	3	-10	*	13		4	17
Abcoude	7	0	0 %	7		3	10
Breukelen	5	0	0 %	5		4	9
De ronde venen	1	0	0 %	1		10	11
Lopik	2	0	0 %	2		4	6
Maarn	8	0	0 %	8		2	10
Woerden	38	5	13 %	33		13	46
Loenen	20	5	25 %	15		3	18
Wijk bij Duurstede	20	9	45 %	11		7	18
Amerongen	18	9	50 %	9		2	11
Oudewater	10	7	70 %	3		3	6
Doorn	3	3	100 %	0		3	3
Leersum	-3	0	n.v.t.	0	3	2	-1
Totaal	132	28		107	3	60	167
Totaal 23	220	164	75 %	244	-188	223	263

* correctie van 10 statushouders wegens de verhuizing van een groot gezin naar de gemeente Bunschoten.